ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PAOLO MENGOZZI
της 20ής Μαρτίου 2012 [1]

Υπόθεση C-42/11

João Pedro Lopes Da Silva Jorge

[αίτηση του cour d'appel d'Amiens (Γαλλία)για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών — Νομοθετική ρύθμιση κράτους μέλους που παρέχει τη δυνατότητα μη εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης μόνο στην περίπτωση που ο εκζητούμενος έχει την ιθαγένεια του εν λόγω κράτους — Διάκριση λόγω εθνικότητας»

1. Η παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, την οποία υπέβαλε το cour d'appel d'Amiens (Γαλλία), παρέχει εκ νέου την ευκαιρία στο Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών [2]. Το Δικαστήριο καλείται ειδικότερα να διευκρινίσει τη νομολογία του και να σταθμίσει την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου με την έκταση των εγγυήσεων που πρέπει να παρέχονται στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν έχει εκδοθεί σε βάρος τους ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής.

I – Το νομικό πλαίσιο

Α — *Το διεθνές δίκαιο*

2. Η Σύμβαση για τη μεταφορά των καταδίκων που υπογράφτηκε στις 21 Μαρτίου 1983 στο Στρασβούργο, στην οποία συνεβλήθησαν όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης, προβλέπει, στο άρθρο 2, παράγραφος 1, ότι «[τ]α μέρη δεσμεύονται να παρέχουν αμοιβαία συνδρομή, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα σύμβαση, την ευρύτερη δυνατή συνεργασία στον τομέα της μεταφοράς καταδίκων».

3. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Σύμβασης για τη μεταφορά των καταδίκων ορίζει:

«Η μεταφορά πραγματοποιείται κατά τη σύμβαση μόνο βάσει των ακόλουθων όρων:

α. ο κατάδικος πρέπει να είναι υπήκοος του κράτους εκτελέσεως».

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 190, σ. 1.

4. Το άρθρο 3, παράγραφος 4, της Σύμβασης για τη μεταφορά των καταδίκων διευκρινίζει ότι «[κ]άθε κράτος μπορεί, οποτεδήποτε, με δήλωση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να ορίσει, στο μέτρο που το αφορά, τον όρο "υπήκοος" για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης».

Β — *Το δίκαιο της Ένωσης*

1. Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584

5. Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 ορίζει, στο άρθρο 1, το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και την υποχρέωση εκτελέσεως ως εξής:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς το σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας αποφάσεως-πλαισίου.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.»

6. Το άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 αναφέρει τους λόγους της προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Προβλέπει, στο σημείο 6, ότι «[η] δικαστική αρχή εκτελέσεως μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης [...] εάν [αυτό] έχει εκδοθεί προς τον σκοπό της εκτελέσεως ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, όταν ο καταζητούμενος διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοος ή κάτοικός του και αυτό το κράτος δεσμεύεται να εκτελέσει την ποινή ή το μέτρο ασφαλείας σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο».

7. Το άρθρο 32 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 ορίζει ότι «[ο]ι αιτήσεις εκδόσεως οι οποίες θα παραληφθούν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2004 θα εξακολουθούν να διέπονται από τις ισχύουσες πράξεις σχετικά με την έκδοση. Οι αιτήσεις που θα παραληφθούν από την ημερομηνία αυτή θα διέπονται από τους κανόνες που θα θεσπίσουν τα κράτη μέλη για την εκτέλεση της παρούσας αποφάσεως-πλαισίου. Ωστόσο, κάθε κράτος μέλος δύναται, κατά τη στιγμή της υιοθέτησης της παρούσας αποφάσεως-πλαισίου, να δηλώσει ότι, ως κράτος μέλος εκτελέσεως, θα εξακολουθήσει να διεκπεραιώνει σύμφωνα με το περί εκδόσεως σύστημα που ίσχυε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2004 τις αιτήσεις που αφορούν πράξεις που έχουν διαπραχθεί πριν από ημερομηνία την οποία θα καθορίσει [...]».

8. Η σχετική με το άρθρο 32 δήλωση της Γαλλικής Δημοκρατίας έχει ως εξής:

«Η Γαλλία δηλώνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 32 της αποφάσεως-πλαισίου για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τη διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, η ίδια ως κράτος εκτελέσεως, θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει σύμφωνα με το σύστημα εκδόσεως που θα εφαρμόζεται πριν από την 1η Ιανουαρίου 2004 τις αιτήσεις που αφορούν εγκλήματα που διεπράχθησαν πριν από την 1η Νοεμβρίου 1993 [...]».

2. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ

9. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση [3], θέτει σε εφαρμογή ένα σύστημα που αποσκοπεί στη διευκόλυνση της εκτελέσεως μιας ποινής σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος που εξέδωσε την ποινική απόφαση προκειμένου να διασφαλιστεί καλύτερα η κοινωνική επανένταξη του καταδικασθέντος.

10. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 ορίζει ότι «σκοπός της παρούσας αποφάσεως-πλαισίου είναι η θέσπιση των κανόνων σύμφωνα με τους οποίους ένα κράτος μέλος, προκειμένου να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου, αναγνωρίζει καταδικαστική απόφαση και εκτελεί την ποινή».

11. Το άρθρο 28, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 προβλέπει ότι «[α]ιτήσεις οι οποίες παραλαμβάνονται πριν τις 5 Δεκεμβρίου 2011 εξακολουθούν να διέπονται από τις ισχύουσες νομοθετικές πράξεις για τη μεταφορά καταδίκων. Αιτήσεις που παραλαμβάνονται μετά την ημερομηνία αυτή διέπονται από τους κανόνες που θεσπίζουν στα κράτη μέλη δυνάμει της παρούσας αποφάσεως-πλαισίου».

Γ — *Το εθνικό δίκαιο*

12. Το άρθρο 695-24 του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας παραθέτει τους λόγους για τους οποίους η εθνική αρχή μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Προβλέπει έτσι ότι «[τ]ο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης μπορεί να μην εκτελεσθεί:

[…]

2. Εάν ο εκζητούμενος προς τον σκοπό της εκτελέσεως ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου στερητικού της ελευθερίας έχει γαλλική ιθαγένεια και οι αρμόδιες γαλλικές αρχές δεσμεύονται να προβούν στην εκτέλεση της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας».

ΙΙ – Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2006, ποινικό δικαστήριο της Πορτογαλίας εξέδωσε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης κατά του καθού της κύριας δίκης, J. P. Lopes Da Silva Jorge, Πορτογάλου υπηκόου, για την εκτέλεση ποινής φυλακίσεως 5 ετών επιβληθείσας το 2003 για παραβάσεις που διαπράχθηκαν το 2002. Από την ημερομηνία αυτή και μετά ο J. P. Lopes Da Silva Jorge εγκαταστάθηκε στη Γαλλία.

14. Όπως προκύπτει από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, ο J. P. Lopes Da Silva Jorge συνήψε γάμο, στις 11 Ιουλίου 2009, με Γαλλίδα υπήκοο, με την οποία διαμένει στη Γαλλία. Από τις 3 Φεβρουαρίου 2008 εργάζεται σε γαλλική εταιρία με σύμβαση αορίστου χρόνου ως οδηγός υπεραστικών λεωφορείων.

15. Στις 19 Μαΐου 2010, κατόπιν τηλεφωνικής προσκλήσεως, ο J. P. Lopes Da Silva Jorge παρουσιάστηκε στις γαλλικές αστυνομικές αρχές. Εκεί πληροφορήθηκε για την ύπαρξη ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε εναντίον του καθώς και για την αίτηση παραδόσεως που υπέβαλαν οι πορτογαλικές αρχές προκειμένου να εκτελεσθεί η ποινή. Στις 20 Μαΐου 2010, ο γενικός εισαγγελέας του cour d'appel d'Amiens ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο την παράδοση του J. P. Lopes Da Silva Jorge στις πορτογαλικές αρχές.

3 — ΕΕ L 327, σ. 27.

16. Στο πλαίσιο της διαδικασίας της κύριας δίκης, ο γενικός εισαγγελέας υποστήριξε, κατ' ουσίαν, ότι το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είχε εκδοθεί από τις πορτογαλικές αρχές τηρουμένων των προϋποθέσεων του νόμου και ότι δεν συνέτρεχε κανένας από τους λόγους υποχρεωτικής ή προαιρετικής μη εκτελέσεως που προβλέπονται στον γαλλικό Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ο γενικός εισαγγελέας, διατυπώνοντας τη θέση του επί των συνεπειών της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση Wolzenburg [4], υποστήριξε ότι, μολονότι ο J. P. Lopes Da Silva Jorge δικαιούται να επικαλεστεί τη γαλλική νομοθεσία η οποία τάσσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η αρμόδια αρχή δύναται να αρνηθεί να εκτελέσει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, σύμφωνα με τις επιταγές που απορρέουν από την απόφαση του Δικαστηρίου, και να επικαλεσθεί επομένως το άρθρο 695-24 του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ωστόσο, ο λόγος αυτός μη εκτελέσεως, που αφορά μόνο τους Γάλλους υπηκόους, είναι, κατά το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, προαιρετικός. Επομένως, εφαρμογή του άρθρου 695-24 του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας συντρέχει μόνον υπό τη διπλή προϋπόθεση, αφενός, ότι το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκδόθηκε κατά Γάλλου υπηκόου και, αφετέρου, ότι οι αρμόδιες γαλλικές αρχές δεσμεύθηκαν να προβούν στην εκτέλεση της ποινής. Καταλήγει έτσι στο συμπέρασμα ότι οι γαλλικές αρχές πρέπει να παραδώσουν τον J. P. Lopes Da Silva Jorge στις πορτογαλικές αρχές.

17. Κατά τη διαδικασία της κύριας δίκης, ο J. P. Lopes Da Silva Jorge δήλωσε, αντιθέτως, ότι δεν συναινεί στην παράδοσή του στις πορτογαλικές αρχές και ζήτησε να εκτίσει την ποινή του στη Γαλλία επικαλούμενος, αρχικώς, το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφτηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), και ότι η απόφαση παραδόσεώς του στις πορτογαλικές αρχές για τον σκοπό της εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης θίγει δυσαναλόγως το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής του ζωής. Ακολούθως, στηριζόμενος στην προπαρατεθείσα απόφαση Wolzenburg, επικαλέσθηκε το γεγονός ότι το γαλλικό δίκαιο παρέχει τη δυνατότητα αρνήσεως παραδόσεως μόνο όσον αφορά τους Γάλλους υπηκόους και αμφισβήτησε τη συμβατότητα του άρθρου 695-24 του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας με το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 και, γενικότερα, με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων όπως προβλέπεται από το άρθρο 18 ΣΛΕΕ [5].

18. Αντιμέτωπο με την ερμηνευτική αυτή δυσχέρεια του δικαίου της Ένωσης, το chambre de l'instruction de la cour d'appel d'Amiens αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και, με απόφαση περί παραπομπής, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 31 Ιανουαρίου 2011, να υποβάλει στο Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αντιβαίνει στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων του άρθρου [18 ΣΛΕΕ] εθνική νομοθετική ρύθμιση όπως αυτή του άρθρου 695-24 του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η οποία παρέχει τη δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος προς τον σκοπό της εκτελέσεως στερητικής της ελευθερίας ποινής μόνο στην περίπτωση που το εκζητούμενο πρόσωπο έχει τη γαλλική ιθαγένεια και οι αρμόδιες γαλλικές αρχές δεσμεύονται να εκτελέσουν την εν λόγω ποινή;

2) Επαφίεται η θέσπιση εθνικών μέτρων εφαρμογής σχετικά με τον λόγο μη εκτελέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4[, σημείο 6,] της αποφάσεως-πλαισίου [2002/584] στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών ή έχει δεσμευτικό χαρακτήρα, ειδικότερα δε, μπορεί κράτος μέλος να θεσπίσει νομοθετικό μέτρο συνεπαγόμενο διακρίσεις λόγω ιθαγένειας;»

4 — Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, C-123/08 (Συλλογή 2009, σ. I-9621).

5 — Μολονότι στα δικόγραφα, και ιδίως στην αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, αναφέρεται το άρθρο 12 ΕΚ, πρέπει προφανώς να θεωρηθεί ότι πρόκειται για το άρθρο 18 ΣΛΕΕ.

III – Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

19. Ο J. P. Lopes Da Silva Jorge, η Τσεχική, η Γερμανική, η Γαλλική, η Ολλανδική, η Αυστριακή, η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου.

20. Ο καθού της κύριας δίκης, η Γερμανική, η Γαλλική, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 31ης Ιανουαρίου 2012.

IV – Νομική ανάλυση

21. Για λόγους συνοχής και αφού παραθέσω μερικές εισαγωγικές παρατηρήσεις, θα αρχίσω την ανάλυση από το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

Α — *Εισαγωγικές παρατηρήσεις*

1. Ως προς την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να εκδώσει απόφαση επί προδικαστικής παραπομπής

22. Η Γαλλική Δημοκρατία προέβη σε δήλωση, βάσει του πρώην άρθρου 35, παράγραφος 2, ΕΕ, με την οποία αναγνώρισε την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαίνεται προδικαστικώς σύμφωνα με τους λεπτομερείς τρόπους που προβλέπονται στο πρώην άρθρο 35, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΕΕ[6]. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου (αριθ. 36) για τις μεταβατικές διατάξεις, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη ΛΕΕ, οι αρμοδιότητες του Δικαστηρίου, δυνάμει του πρώην τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ, παραμένουν αμετάβλητες όσον αφορά τις πράξεις της Ένωσης που εκδόθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, συμπεριλαμβανομένων των τομέων στους οποίους έχουν γίνει αποδεκτές δυνάμει του πρώην άρθρου 35, παράγραφος 2, ΕΕ. Επομένως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στα ερωτήματα που του υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

2. Ως προς την εφαρμογή της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584

23. Μολονότι το άρθρο 32 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 επιτρέπει στα κράτη μέλη εκτελέσεως να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν το σύστημα παραδόσεως που ίσχυε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2004, η Γαλλική Δημοκρατία, όπως προκύπτει από τη δήλωσή της, επιφυλάχθηκε αυτής της δυνατότητας μόνο για τις πράξεις που τελέσθηκαν πριν από την 1η Νοεμβρίου 1993. Επομένως, σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, κατά την οποία τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά για τα οποία υποβλήθηκε η αίτηση έλαβαν χώρα το 2002 και η αίτηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης υποβλήθηκε μετά την 1η Ιανουαρίου 2004, το σύστημα που έχει εφαρμογή είναι αυτό που θεσπίστηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584.

24. Ωστόσο, θα πρέπει να διερευνηθούν οι συνέπειες, επί της διαφοράς της κύριας δίκης, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909. Η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο, που εκδόθηκε στις 27 Νοεμβρίου 2008, έχει ως σκοπό τη θέσπιση των κανόνων σύμφωνα με τους οποίους ένα κράτος μέλος, προκειμένου να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου, αναγνωρίζει την καταδικαστική απόφαση και εκτελεί την ποινή[7]. Η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την εφαρμογή από τα κράτη μέλη της εν

6 — Βλ. πληροφορίες όσον αφορά τις δηλώσεις με τις οποίες η Γαλλική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Ουγγαρίας δέχθηκαν την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαίνεται προδικαστικώς επί των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 35 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2005, C 318, σ. 1).

7 — Βλ. άρθρο 3 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

λόγω αποφάσεως-πλαισίου ορίστηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2011[8]. Ωστόσο, το γεγονός ότι έληξε η προθεσμία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δεν έχει επιπτώσεις επί της παρούσας υποθέσεως. Συγκεκριμένα, το άρθρο 28 της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου προβλέπει ότι, εκτός από την περίπτωση αντίθετης μονομερούς δηλώσεως, οι αιτήσεις που παρελήφθησαν πριν από τις 5 Δεκεμβρίου 2011 εξακολουθούν να διέπονται από τις νομοθετικές πράξεις που ίσχυαν για τη μεταφορά καταδίκων. Επομένως, δεδομένου ότι η αίτηση εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης παρελήφθη από τις γαλλικές αρχές πριν από τις 5 Δεκεμβρίου 2011, η περίπτωση του καθού της κύριας δίκης πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη δήλωση της Γαλλικής Δημοκρατίας.

Β — *Ως προς τη διακριτική ευχέρεια που επαφίεται στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584*

25. Με το δεύτερο ερώτημα προς το Δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θέσουν σε εφαρμογή, στις αντίστοιχες έννομες τάξεις τους, τον προαιρετικό λόγο μη εκτελέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν υποχρεούνται να το πράξουν σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο εν λόγω σημείο, δηλαδή τόσο έναντι των υπηκόων τους όσο και έναντι των υπηκόων άλλων κρατών μελών που διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφός τους.

26. Η δυσκολία δεν έγκειται, κατά τη γνώμη μου, στην προβληματική διατύπωση της επίμαχης διατάξεως, αλλά στη μη σαφή θέση της νομολογίας που επέτρεψε τη ανάπτυξη αποκλινουσών ερμηνειών. Έτσι, πριν προβώ στην ανάλυση της διακριτικής ευχέρειας των κρατών μελών κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, θα εξετάσω πρώτα το γράμμα του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 καθώς και την όλη οικονομία του.

27. Ωστόσο, εισαγωγικά, θα ήθελα να παραθέσω ορισμένες παρατηρήσεις που μου φαίνονται ουσιώδεις για την καλύτερη κατανόηση της παρούσας υποθέσεως και των ζητημάτων που τίθενται. Προς τούτο, είναι ουσιώδες να υπομνησθεί ότι η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 τονίζει, στο άρθρο της 1, παράγραφος 3, ότι «δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών» όπως κατοχυρώνονται από το δίκαιο της Ένωσης.

28. Η αναγωγή στα θεμελιώδη δικαιώματα και τις νομικές αρχές, στην οποία προβαίνει το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, πρέπει να λειτουργήσει ως προστατευτικό μέτρο. Στον τομέα που καλύπτει η απόφαση-πλαίσιο και, γενικότερα, στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία βρίσκεται στο επίκεντρο του μηχανισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί με τον ίδιο τρόπο που εφαρμόζεται στην περίπτωση της αναγνώρισης πανεπιστημιακού πτυχίου ή άδειας οδήγησης που έχει, αντίστοιχα, απονεμηθεί ή εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος. Ούτε, άλλωστε, τίθεται ζήτημα συμβολής των κρατών μελών στη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης που θα είχε ως αποτέλεσμα την προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων των προσώπων των οποίων η συμπεριφορά αποτέλεσε απειλή για την ελευθερία, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη. Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, ιδίως όταν πρόκειται να εφαρμοστεί αναφορικά με ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που έχει εκδοθεί για την εκτέλεση ποινής, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν μπορεί να έχει αυτόματη εφαρμογή, αλλά, αντιθέτως, πρέπει να κρίνεται με γνώμονα το προσωπικό και το ανθρώπινο πλαίσιο της ατομικής περίπτωσης της κάθε συγκεκριμένης αιτήσεως

8 — Βλ. άρθρο 29 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909. Η Γαλλική Δημοκρατία δεν συμμορφώθηκε με την προθεσμία αυτή, εφόσον το νομοσχέδιο για τη θέση σε ισχύ, στο γαλλικό νομικό σύστημα, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 εξακολουθεί να βρίσκεται, την ημέρα της υποβολής των προτάσεών μου στην παρούσα υπόθεση, υπό συζήτηση ενώπιον του Κοινοβουλίου (βλ. νομοσχέδιο περί διαφόρων διατάξεων σε ποινικά θέματα και σε θέματα ποινικής δικονομίας κατ' εφαρμογή των διεθνών υποχρεώσεων της Γαλλίας που κατατέθηκε στη Γερουσία στις 11 Ιανουαρίου 2012).

εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Έτσι —και το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 ακριβώς αυτό υπενθυμίζει—, με την ευκαιρία της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στο πλαίσιο της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου, η προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται πρωτίστως η αξιοπρέπεια του καταδικασθέντος[9], πρέπει να αποτελεί το κύριο μέλημα του εθνικού νομοθέτη κατά τη μεταφορά στην εσωτερική νομοθεσία των πράξεων της Ένωσης, των εθνικών δικαστικών αρχών, όταν κάνουν χρήση των προνομίων που τους παρέχει το δίκαιο της Ένωσης, αλλά και του Δικαστηρίου, όταν καλείται να ερμηνεύσει διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584. Η ελεύθερη κυκλοφορία των ποινικών αποφάσεων πρέπει να διασφαλίζεται, αλλά και, ενδεχομένως, να περιορίζεται, λαμβανομένης υπόψη της ανώτερης αρχής της προστασίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων της έννομης τάξης της Ένωσης.

29. Θα συνεχίσω τώρα την ανάλυση υπό το πρίσμα, πάντοτε, της ουμανιστικής αυτής θεώρησης της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.

1. Γραμματική και τελολογική ερμηνεία

30. Εισαγωγικά, πρέπει να υπομνησθεί ότι η απόφαση-πλαίσιο, ως νομική πράξη της Ένωσης, δεσμεύει, κατά το πρώην άρθρο της 34, παράγραφος 2, στοιχείο β′, ΕΕ, τα κράτη μέλη «όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αφήνει όμως στις εθνικές αρχές την αρμοδιότητα να επιλέξουν τον τρόπο».

31. Ειδικότερα, η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 ορίζει, στα άρθρα της 3 και 4, τους λόγους μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκ μέρους των δικαστικών αρχών του κράτους εκτελέσεως. Οι λόγοι αυτοί, περιοριστικά απαριθμούμενοι στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο, προκειμένου να μην τεθεί σε κίνδυνο αυτή καθαυτή η αρχή της παράδοσης, αφορούν τόσο την υποχρεωτική όσο και την προαιρετική μη εκτέλεση. Όπως προκύπτει, πράγματι, από τον τίτλο του άρθρου 4 («Λόγοι προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης»), η προαιρετική εφαρμογή από τα κράτη μέλη δεν αφορά τους λόγους, αλλά την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, η οποία έτσι επαφίεται στην εκτίμηση των εθνικών δικαστικών αρχών[10].

32. Το άρθρο 4, παράγραφος 6, της αποφασεως-πλαισίου 2002/584, εξεταζόμενο μεμονωμένα, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα λοιπά σημεία που περιέχει, προβλέπει πράγματι ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως μπορεί να αρνηθεί να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, εάν αυτό έχει εκδοθεί προς τον σκοπό της εκτελέσεως ποινής, όταν ο εκζητούμενος διαμένει στο κράτος μέλος εκτελέσεως, είναι υπήκοος ή κάτοικός του και το εν λόγω κράτος δεσμεύεται να εκτελέσει την ποινή ή το μέτρο ασφαλείας σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.

33. Το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, σε συνδυασμό με το πρώην άρθρο 34 ΕΕ, υποχρεώνει επομένως τα κράτη μέλη να θέσουν σε εφαρμογή, στην έννομη τάξη τους, τον λόγο μη εκτελέσεως που προβλέπει το εν λόγω σημείο, σε όλες τις λεπτομέρειές του. Δεν νομίζω ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη χρήση του συνδέσμου «ή» στο κείμενο του εν λόγω σημείου. Βεβαίως, όπως επισήμαναν ορισμένοι διάδικοι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, για να προσδιοριστούν οι κατηγορίες προσώπων στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί ο λόγος μη εκτελέσεως του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου, οι περισσότερες γλωσσικές αποδόσεις χρησιμοποιούν τον

9 — Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι το πρώτο από τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. άρθρο 1 του εν λόγω Χάρτη).

10 — Η διατύπωση είναι σαφής και στις άλλες γλώσσες: παραπέμπω, κατά το ουσιώδες μέρος, στον τίτλο του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/548 στα ισπανικά («Motivos de no ejecución facultativa de la orden de detención europea»), στα αγγλικά («Grounds for optional non-execution of the European arrest warrant»), στα ιταλικά («Motivi di non esecuzione facoltativa del mandato di arresto europeo»), καθώς και στα πορτογαλικά («Motivos de não execução facultativa do mandado de detenção europeu»).

σύνδεσμο «ή» [11], ενώ στα γερμανικά, π.χ., χρησιμοποιείται ο σύνδεσμος «und» (και). Φρονώ ότι το επιχείρημα αυτό είναι τουλάχιστον αδύναμο, αν όχι αλυσιτελές, διότι στα γαλλικά η χρήση του συνδέσμου «και» στη διατύπωση του άρθρου 4, σημείο 6, δεν έχει κανένα νόημα. Ο κίνδυνος που ενδέχεται να υπάρξει είναι να αναπτυχθεί μία παράλογη επιχειρηματολογία ότι επίκληση του λόγου αυτού μπορεί να γίνει μόνον από υπήκοο του κράτους εκτελέσεως που κατοικεί και διαμένει σε αυτό.

34. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να θέσουν σε εφαρμογή το σημείο 6 του εν λόγω άρθρου 4 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, εάν ο Γάλλος νομοθέτης ήθελε προδήλως να προβεί στη μεταφορά του στην εθνική νομοθεσία, μέσω του άρθρου 695-24 του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, θα έπρεπε να το πράξει για όλες τις κατηγορίες των προσώπων τις οποίες αφορά το σημείο 6. Συγκεκριμένα, πέραν των ενδεχόμενων διαφορών στις διάφορες γλώσσες, από τον επιδιωκόμενο με το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου σκοπό προκύπτει, πέραν πάσης αμφιβολίας κατά τη γνώμη μου, ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εφαρμόσουν το σημείο αυτό έτσι ώστε οι δικαστικές τους αρχές να είναι σε θέση να αρνηθούν, ενδεχομένως, να εκτελέσουν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης όχι μόνο όταν πρόκειται για δικούς τους υπηκόους, αλλά και όταν πρόκειται για υπηκόους άλλων κρατών μελών εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζει η απόφαση-πλαίσιο 2002/584, προβαίνοντας προς τούτο σε συνολική ανάλυση της προσωπικής τους κατάστασης.

35. Έχω τη γνώμη ότι το συμπέρασμα αυτό, αντίθετα προς όσα υποστηρίζουν οι περισσότεροι από τους παρεμβαίνοντες στην παρούσα διαδικασία, δεν αντιβαίνει προς τη θεμελιώδη αρχή επί της οποίας βασίζεται η απόφαση-πλαίσιο 2002/584, δηλαδή την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης. Κατά τους παρεμβαίνοντες αυτούς, οι λόγοι μη εκτελέσεως που προβλέπονται στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο πρέπει να ερμηνεύονται ιδιαίτερα περιοριστικά προκειμένου να διευκολύνεται η παράδοση, τούτο δε σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

36. Είναι αληθές ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η εν λόγω αρχή, «η οποία διέπει την οικονομία της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, συνεπάγεται, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, αυτής, ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται καταρχήν να εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» [12]. Επισημαίνω όμως ότι, παρά τη σημαντική θέση την οποία κατέχει η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο, ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε λόγους μη εκτελέσεως. Προβλέφθηκαν βέβαια περιοριστικά, ακριβώς για να εξασφαλιστεί ότι καταρχήν τα ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης πρέπει να εκτελούνται. Ειδικότερα, το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 έχει ως σκοπό να αυξηθούν οι πιθανότητες κοινωνικής επανένταξης του εκζητούμενου μετά την έκτιση της ποινής του [13]. Έτσι, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, όπως εφαρμόστηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, όσο σημαντική και αν είναι, δεν έχει ωστόσο προβλεφθεί από τον νομοθέτη της Ένωσης ως απόλυτη. Η υπόμνηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 ακριβώς αυτό επιβεβαιώνει, όπως τόνισα εισαγωγικά. Έτσι, το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου φαίνεται να αποτελεί σαφή εκδήλωση της βούλησης του νομοθέτη της Ένωσης να παράσχει, ενδεχομένως, στις αρμόδιες δικαστικές αρχές τη δυνατότητα στάθμισης της αρχής αυτής προκειμένου να προστατευθεί ένα επίσης σημαντικό διακύβευμα, όπως η επιτυχής επανένταξη του καταδικασθέντος.

37. Ο εν λόγω σκοπός της επανένταξης δεν αφορά μόνον το ατομικό συμφέρον του καταδικασθέντος. Η επιτυχής κοινωνική επανένταξη, σε περιβάλλον που του είναι οικείο, αποτελεί πρόσθετη εξασφάλιση, για την κοινωνία στην οποία αυτός εντάσσεται υποχρεωτικά, ότι οι πιθανότητες επανάληψης της αποκλίνουσας συμπεριφοράς θα είναι μειωμένες. Η σημασία που αποδίδει στο γεγονός αυτό ο νομοθέτης της Ένωσης επιβεβαιώνεται έτσι ρητώς με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, στόχος της οποίας είναι, κατά το άρθρο της 3, παράγραφος 1, «να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου».

11 — Αυτό συμβαίνει, μεταξύ άλλων, στην απόδοση στα αγγλικά, στα ισπανικά, στα γαλλικά, στα ιταλικά και στα πορτογαλικά.

12 — Απόφαση Wolzenburg, προπαρατεθείσα (σκέψη 57).

13 — Ομοίως (σκέψη 67).

38. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι «το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 […] αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στο να μπορεί η δικαστική αρχή εκτελέσεως να μεριμνήσει ιδιαίτερα ώστε να αυξηθούν οι πιθανότητες κοινωνικής επανεντάξεως του εκζητουμένου μετά την έκτιση της ποινής στην οποία καταδικάστηκε, εντούτοις, ο σκοπός αυτός, όσο σημαντικός και αν είναι, δεν μπορεί να αποκλείσει ότι τα κράτη μέλη, κατά την εφαρμογή αυτής της αποφάσεως-πλαισίου, περιορίζουν, υπό την έννοια του τεθέντος με το άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως αυτής ουσιώδους κανόνα, τις περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα αρνήσεως της παραδόσεως προσώπου εμπίπτοντος στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 4, σημείο 6» [14]. Κρίνοντας έτσι, το Δικαστήριο υπενθύμισε απλώς ότι το εν λόγω άρθρο 4, σημείο 6, δεν αποσκοπεί στο να παράσχει στον καταδικασθέντα το άνευ όρων δικαίωμα να εκτίσει την ποινή του στο έδαφος του κράτους εκτελέσεως και ότι, εν προκειμένω, η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας η οποία εξαρτούσε το ευεργέτημα του λόγου προαιρετικής μη εκτελέσεως όσον αφορά τους υπηκόους άλλων κρατών μελών από πενταετή περίοδο νόμιμης διαμονής ήταν σύμφωνη με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο. Το Δικαστήριο έλαβε στη συνέχεια θέση επί της εφαρμογής, σε μια ιδιαίτερη κατάσταση, νομοθεσίας που περιορίζει, χωρίς ωστόσο να αποκλείει, τις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει η δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Θα επανέλθω αργότερα επί του θέματος της σύνεσης με την οποία πρέπει να πρέπει να γίνεται επίκληση της συγκεκριμένης νομολογίας του Δικαστηρίου [15].

39. Αντιθέτως προς αυτό που υποστήριξε η Γαλλική Κυβέρνηση, από την ερμηνεία του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 που προτείνω δεν τίθεται θέμα κατοχύρωσης της ατιμωρησίας του εκζητούμενου ούτε αμφισβήτησης της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, εφόσον το κράτος εκτελέσεως μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης μόνον υπό τη ρητή προϋπόθεση ότι δεσμεύεται να εκτελέσει την ποινή στο έδαφός του, χωρίς να αμφισβητείται, σε καμία περίπτωση, η απόφαση που απαγγέλλει την ποινή. Υπό την έννοια αυτή, η λογική της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων εξακολουθεί να ισχύει πλήρως, ακόμη και στην περίπτωση που ο εκζητούμενος εκτίσει την ποινή του στο κράτος μέλος εκτελέσεως και όχι στο κράτος μέλος που ζητεί την έκδοση. Φρονώ έτσι ότι η ερμηνεία του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 που προτείνω στο Δικαστήριο δεν αντιβαίνει στην όλη οικονομία του εν λόγω άρθρου ούτε στους σκοπούς που αυτό επιδιώκει.

40. Τελικώς, φρονώ ότι ερμηνεία του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου που επιτρέπει να κριθεί σύμφωνη με το εν λόγω άρθρο εθνική νομοθετική ρύθμιση η οποία δεν παρέχει, αδιακρίτως, σε όλους τους πολίτες ή κατοίκους της Ένωσης που κατοικούν ή διαμένουν στο έδαφος ενός κράτους μέλους το πιθανό ευεργέτημα του λόγου προαιρετικής μη εκτελέσεως απλώς και μόνον επειδή δεν έχουν την ιθαγένεια του εν λόγω κράτους μέλους αντιβαίνει ευθέως σε πολλά από τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις νομικές αρχές τον σεβασμό των οποίων επιβάλλει το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 και συμβιβάζεται δυσχερώς με τις απαιτήσεις του άρθρου αυτού.

14 — Ομοίως (σκέψη 62).

15 — Βλ. σημείο 43 των προτάσεών μου.

2. Το περιθώριο εκτιμήσεως των κρατών μελών και το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584

41. Το Δικαστήριο δέχθηκε, με την προπαρατεθείσα απόφαση Wolzenburg, ότι «[τ]α κράτη μέλη διαθέτουν οπωσδήποτε, κατά την εφαρμογή του άρθρου 4 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 και, μεταξύ άλλων, του σημείου 6 του άρθρου αυτού, […] ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως» [16].Φρονώ, ωστόσο, ότι αναφέρεται απλώς στο περιθώριο εκτιμήσεως που αναγνωρίζει η Συνθήκη στα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό της μορφής και των μέσων εφαρμογής των αποφάσεων-πλαισίων. Εν πάση περιπτώσει, η εξουσία αυτή πρέπει να ασκείται τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης [17].

42. Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να ερμηνεύσει το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου και οι διάδικοι που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο πλαίσιο της υπό κρίση διαδικασίας αναφέρθηκαν εκτεταμένα στην απόφαση Kozlowski [18] και στην προπαρατεθείσα απόφαση Wolzenburg, οι οποίες αφορούσαν το ίδιο ζήτημα. Οι περισσότεροι από τους εν λόγω διαδίκους συνήγαγαν, από τη σκέψη 58 της αποφάσεως Wolzenburg, ότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ο εθνικός νομοθέτης είναι ελεύθερος να εφαρμόσει τους διάφορους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584. Κατά τη σκέψη αυτή της εν λόγω αποφάσεως Wolzenburg, το Δικαστήριο έκρινε ότι «ο εθνικός νομοθέτης ο οποίος, βάσει των δυνατοτήτων που του παρέχει το άρθρο 4 της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου, επιλέγει να περιορίσει τις περιπτώσεις στις οποίες η εθνική δικαστική αρχή εκτελέσεως μπορεί να αρνηθεί την παράδοση εκζητουμένων, απλώς ενισχύει το σύστημα παραδόσεως που θεσπίζει η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο υπέρ ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης».

43. Ωστόσο, δεν πρέπει να λησμονείται ότι οι περιστάσεις της υποθέσεως Wolzenburg ήταν πολύ διαφορετικές όσον αφορά το εθνικό δίκαιο, διότι το Δικαστήριο είχε κληθεί να αποφανθεί επί νομοθεσίας η οποία έθετε σε εφαρμογή το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 όχι μόνον έναντι των υπηκόων του κράτους μέλους εκτελέσεως αλλά και έναντι των υπηκόων άλλων κρατών μελών πλην αυτού της εκτελέσεως. Πρόκειται για θεμελιώδη διαφορά σε σχέση με την παρούσα υπόθεση και απαιτείται, επομένως, μεγάλη προσοχή όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κρίσεις του Δικαστηρίου από αποφάσεις που αφορούν το ίδιο θέμα, και ιδίως από την προπαρατεθείσα απόφαση Wolzenburg, οι οποίες δεν μπορούν ipso facto να εφαρμοστούν στην περίπτωση κράτους μέλους το οποίο, με την εθνική νομοθεσία του, παρέχει το ευεργέτημα του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 στους δικούς του μόνον υπηκόους. Επομένως, η σκέψη 58 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του συγκεκριμένου εθνικού πλαισίου της υποθέσεως εκείνης.

44. Έτσι, το συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί από την εν λόγω σκέψη είναι ότι η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν στους υπηκόους άλλων κρατών μελών που διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφός τους ένα άνευ όρων δικαίωμα μη εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Το περιθώριο εκτίμησης που παρέχεται στα κράτη μέλη, με το οποίο επίσης ασχολείται η εν λόγω απόφαση, μπορεί να εκφράζεται μέσω ενός περιορισμού των περιπτώσεων αυτών [19], αλλά οπωσδήποτε όχι με τον πλήρη αποκλεισμό όλων των υπηκόων άλλων κρατών μελών από το ευεργέτημα της προαιρετικής μη εκτελέσεως του άρθρου 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου. Είναι σαφές ότι η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 επιβάλλει στα κράτη μέλη να

16 — Απόφαση Wolzenburg, προπαρατεθείσα (σκέψη 61).

17 — Ομοίως (σκέψη 45).

18 — Απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, C-66/08 (Συλλογή 2008, σ. I-6041, σκέψη 42).

19 — Το Δικαστήριο κατέληξε εξάλλου ότι η ολλανδική νομοθεσία που παρέχει άνευ όρων το ευεργέτημα του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 στους Ολλανδούς υπηκόους καθώς και στους υπηκόους άλλων κρατών μελών υπό την προϋπόθεση ότι έχουν διαμείνει νομίμως στις Κάτω Χώρες για συνεχές χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών ήταν σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης.

προβλέπουν, επιφορτίζοντας προς τούτο τις δικαστικές τους αρχές, την υποχρέωση να εξετάζεται κάθε επιμέρους περίπτωση μέσω μιας συνολικής αξιολόγησης όταν ζητείται από τις αρχές αυτές η μη εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που έχει εκδοθεί προς εκτέλεση ποινής κατά υπηκόου του κράτους εκτελέσεως ή κατά προσώπου που κατοικεί ή διαμένει σ' αυτό [20].

45. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης σαφέστατα ότι το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 δεν έχει την έννοια ότι το κράτος μέλος εκτελέσεως μπορεί, κατ' επιλογή του, να περιλάβει σε αυτό είτε τους υπηκόους του είτε τους υπηκόους άλλων κρατών μελών που διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφός του είτε και τις δύο κατηγορίες μαζί. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 34 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Kozłowski, ότι, «κατά το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου [2002/584], το πεδίο εφαρμογής αυτού του λόγου προαιρετικής μη εκτελέσεως περιορίζεται στα πρόσωπα τα οποία "διαμένουν" ή "κατοικούν" στο κράτος μέλος εκτελέσεως, αλλά δεν είναι υπήκοοί του».

46. Για όλους τους ανωτέρω λόγους, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ότι τα κράτη μέλη, υπό την επιφύλαξη της ασκήσεως του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν, τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης, όσον αφορά τον καθορισμό των προϋποθέσεων από τις οποίες μπορεί να εξαρτηθεί η εφαρμογή του λόγου μη εκτελέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 για τους υπηκόους άλλων κρατών μελών που διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφός τους, υποχρεούνται να εφαρμόζουν το σημείο 6 του εν λόγω άρθρου 4 έτσι ώστε οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως να διαθέτουν τη δυνατότητα να αρνηθούν την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε προς εκτέλεση ποινής τόσο για τους δικούς τους υπηκόους όσο και για τους υπηκόους άλλων κρατών μελών που κατοικούν ή διαμένουν στο έδαφός τους, δεδομένου ότι οι εν λόγω αρχές οφείλουν να μπορούν να κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής αναλόγως των περιστάσεων της κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως.

Γ — *Επί του πρώτου ερωτήματος*

47. Η απάντηση στο ερώτημα που εξετάστηκε ανωτέρω αρκεί, κατά τη γνώμη μου, για να διαφωτίσει το αιτούν δικαστήριο. Ωστόσο, στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, να εφαρμόσουν το άρθρο 4, σημείο 6, της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου όσον αφορά τόσο τους δικούς τους υπηκόους όσο και τους υπηκόους άλλων κρατών μελών που διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφός τους και καταλήξει ότι το γαλλικό κράτος έκανε χρήση του περιθωρίου εκτιμήσεως που διέθετε κατά τρόπο απολύτως σύμφωνο με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, τότε θα κληθεί να λάβει θέση επί του κατά πόσον η αρχή της απαγορεύσεως διακρίσεων αντίκειται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση όπως αυτή της κύριας δίκης.

48. Πρέπει να επισημανθεί, πρώτον, ότι ο καθού της κύριας δίκης μετέβη σε γαλλικό έδαφος, όπου διαμένει νομίμως με την οικογένειά του, κάνοντας χρήση του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας. Όμως, τα κράτη μέλη δεν μπορούν, στο πλαίσιο της εφαρμογής αποφάσεως-πλαισίου, να παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης, ειδικότερα τις διατάξεις περί του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και ελεύθερης διαμονής των πολιτών της Ένωσης εντός των κρατών μελών [21]. Έτσι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι υπήκοος κράτους μέλους ο οποίος διαμένει νομίμως σε άλλο κράτος μέλος δικαιούται να επικαλεστεί την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων κατά εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως η οποία θέτει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η αρμόδια δικαστική αρχή δύναται να αρνηθεί να εκτελέσει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, εκδοθέν για την εκτέλεση στερητικής της

20 — Η όγδοη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 συνηγορεί σαφώς υπέρ της απόψεως αυτής ορίζοντας ότι «[ο]ι αποφάσεις για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως πρέπει να υπόκεινται σε επαρκή έλεγχο, πράγμα που σημαίνει ότι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο συνελήφθη το εκζητούμενο πρόσωπο θα πρέπει να αποφασίζει σχετικά με την παράδοσή του».

21 — Βλ. απόφαση Wolzenburg, προπαρατεθείσα (σκέψη 45).

ελευθερίας ποινής [22]. A fortiori, αυτό πρέπει να ισχύει στην περίπτωση της γαλλικής νομοθετικής ρυθμίσεως περί της οποίας πρόκειται στην κύρια δίκη, η οποία αποκλείει κάθε πολίτη της Ένωσης, εκτός από τους Γάλλους υπηκόους, από το ευεργέτημα του λόγου μη εκτελέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο καθού της κύριας δίκης δικαιούται να επικαλεστεί το άρθρο 18 ΣΛΕΕ κατά της εν λόγω νομοθετικής ρυθμίσεως. Απομένει επομένως να καθοριστεί αν το άρθρο 695-24 του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας συνεπάγεται δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας.

49. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων επιτάσσει να μην επιφυλάσσεται σε όμοιες καταστάσεις διαφορετική μεταχείριση ούτε σε διαφορετικές καταστάσεις όμοια μεταχείριση, εκτός αν η διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικώς [23].

50. Από τη γαλλική νομοθετική ρύθμιση προκύπτει προδήλως ότι οι υπήκοοι άλλων κρατών μελών υφίστανται διαφορετική μεταχείριση σε σχέση με τους Γάλλους υπηκόους. Συγκεκριμένα, το επιχείρημα που προέβαλαν ορισμένες κυβερνήσεις υποστηρίζοντας ότι, στην περίπτωση αυτή, οι ημεδαποί δεν βρίσκονται σε κατάσταση συγκρίσιμη με την κατάσταση των υπηκόων άλλων κρατών μελών, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Οι κυβερνήσεις αυτές διατείνονται ότι ο σύνδεσμος του υπηκόου με το κράτος του οποίου έχει την ιθαγένεια είναι διαφορετικής φύσεως από τον σύνδεσμο του πολίτη της Ένωσης με το κράτος στο οποίο διαμένει, και του οποίου επομένως δεν έχει την ιθαγένεια. Οπωσδήποτε, κάθε, π.χ., Γάλλος πολίτης διατηρεί με τη γαλλική κοινωνία έναν πολύ ισχυρό σύνδεσμο, σύμφυτο με την ιθαγένειά του, γεγονός που θα μπορούσε να δικαιολογήσει ότι το γαλλικό κράτος δεσμεύεται μόνον έναντι αυτού να εκτελέσει την ποινή που απαγγέλθηκε από άλλο κράτος μέλος της Ένωσης στο έδαφός του. Φρονώ ότι αν είχαμε δεχθεί τα επιχειρήματα αυτά, το δίκαιο της Ένωσης δεν θα είχε εξελιχθεί με τον εξαιρετικό τρόπο που εξελίχθηκε μέχρι σήμερα. Η συζήτηση αυτή μου φαίνεται κατά πολύ παρωχημένη.

51. Γίνεται έτσι ευκόλως αντιληπτό ότι ένα κράτος μέλος επιθυμεί να υπάρχουν εγγυήσεις και να μην είναι υποχρεωμένο να εκτελέσει μια ποινή που επιβλήθηκε στην αλλοδαπή —γεγονός που συνιστά αναμφίβολα μεγάλη ευθύνη για το εν λόγω κράτος— παρά μόνο για τα πρόσωπα που έχουν πραγματικό, σταθερό και διαρκή σύνδεσμο με την κοινωνία του εν λόγω κράτους. Αντιθέτως, είναι τελείως ανακριβές να υποστηριχθεί ότι μόνον όσοι έχουν την ιθαγένεια του κράτους μέλους αυτού έχουν επίσης και τον εν λόγω σύνδεσμο. Η περίπτωση του καθού της κύριας δίκης αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα. Η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής που κατοχυρώνεται από το δίκαιο της Ένωσης συνεπάγεται επίσης ότι δεν είναι πλέον δυνατό να υποτεθεί με βεβαιότητα ότι οι πιθανότητες επανένταξης του καταδικασθέντος είναι μεγαλύτερες μόνο στο κράτος του οποίου έχει την ιθαγένεια. Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι η γαλλική νομοθετική ρύθμιση μεταχειρίζεται διαφορετικά όμοιες περιπτώσεις.

52. Η διαφορετική αυτή μεταχείριση μπορεί να είναι σύμφωνη με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων εάν δικαιολογείται αντικειμενικά και είναι ανάλογη προς τον σκοπό που θεμιτώς επιδιώκει, δηλαδή εάν δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού αυτού [24].

53. Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των υπηκόων της και των υπηκόων άλλων κρατών μελών δικαιολογείται αντικειμενικά. Αναφέρει την ύπαρξη δυσχέρειας που αφορά την εσωτερική της νομοθεσία. Το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 προβλέπει, πράγματι, ότι το κράτος μέλος εκτελέσεως δεσμεύεται να εκτελέσει στο έδαφός του την ποινή που απαγγέλθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο. Όμως, το γαλλικό θετικό δίκαιο δεν παρέχει τη δυνατότητα στο γαλλικό κράτος να αναλάβει τη δέσμευση αυτή. Η Γαλλική Κυβέρνηση υπενθύμισε συναφώς ότι η εκτέλεση στη Γαλλία ποινής που απαγγέλθηκε στην

22 — Ομοίως (σκέψη 47).

23 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 3ης Μαΐου 2007, C-303/05, Advocaten voor de Wereld (Συλλογή 2007, σ. I-3633, σκέψη 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και προπαρατεθείσα απόφαση Wolzenburg (σκέψη 62).

24 — Απόφαση Wolzenburg, προπαρατεθείσα (σκέψη 69).

αλλοδαπή εγείρει σημαντικά νομικά ζητήματα τα οποία δεν ρυθμίζει η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 και για τον λόγο αυτό το άρθρο 4, σημείο 6, παραπέμπει στα εσωτερικά δίκαια των κρατών μελών. Το νομικό καθεστώς της εκτελέσεως ποινών που απαγγέλθηκαν στην αλλοδαπή δεν είναι ομοιόμορφο και εξαρτάται, στις περισσότερες περιπτώσεις, από διεθνείς συμβάσεις, διμερείς ή πολυμερείς, και το γαλλικό κράτος δεν μπορεί να αποφασίσει μονομερώς να εκτελέσει στο έδαφός του ποινή απαγγελθείσα σε άλλο κράτος μέλος, στον βαθμό που δεν μπορεί να εγγυηθεί στον καταδικασθέντα ότι η εκτέλεση της ποινής του θα αναγνωριστεί στο κράτος στο οποίο απαγγέλθηκε.

54. Φρονώ ότι η επιχειρηματολογία αυτή μπορεί να αντικρουστεί με δύο τρόπους, πρώτον, απορρίπτοντας την προβαλλόμενη δικαιολόγηση και στη συνέχεια, υπογραμμίζοντας τον προδήλως δυσανάλογο χαρακτήρα της γαλλικής νομοθεσίας.

55. Όσον αφορά τη δυσχέρεια σε σχέση με το εσωτερικό της δίκαιο την οποία προβάλλει η Γαλλική Κυβέρνηση, υπενθυμίζω, εισαγωγικά, ότι το Δικαστήριο σπανίως έχει δεχθεί αυτό το είδος επιχειρημάτων.

56. Επισημαίνω στη συνέχεια ότι η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνώρισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το γεγονός ότι το γαλλικό δίκαιο δεν παρέχει, επί του παρόντος, τη δυνατότητα εκτελέσεως ποινής που έχει απαγγελθεί από άλλο κράτος μέλος κατά προσώπου που δεν έχει τη γαλλική ιθαγένεια, αποτελεί μάλλον συνέπεια της ερμηνείας που έδωσε ο νομοθέτης στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, κατά την οποία αυτό δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση ίσης μεταχείρισης μεταξύ των ημεδαπών υπηκόων και των υπηκόων άλλων κρατών μελών, και όχι των ανυπέρβλητων νομικών εμποδίων που προέρχονται από το διεθνές συμβατικό δίκαιο που δεσμεύει σήμερα το γαλλικό κράτος. Συναφώς, η Επιτροπή ορθώς τόνισε ότι το γαλλικό κράτος συνεβλήθη, όπως και όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης, στη Σύμβαση για τη μεταφορά καταδίκων[25]. Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει ότι η μεταφορά μπορεί να λάβει χώρα όταν ο καταδικασθείς είναι υπήκοος του κράτους εκτελέσεως[26], αλλά προβλέπει επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν μονομερώς, με δήλωση που μπορεί να γίνει οποτεδήποτε, τον όρο «υπήκοος» κατά την έννοια της εν λόγω Συμβάσεως[27], οπότε το γαλλικό κράτος μπορούσε να επεκτείνει το ευεργέτημα των διατάξεων της εν λόγω Συμβάσεως στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών[28].

57. Τέλος, ακόμη και αν υποτεθεί —πράγμα για το οποίο δεν έχω πειστεί— ότι οι νομικές πτυχές που συνδέονται με την εκτέλεση ποινής απαγγελθείσας σε άλλο κράτος μέλος ρυθμίζονται μόνον κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909, πρέπει να επισημάνω ότι ο Γάλλος νομοθέτης, παραλείποντας να θέσει σε εφαρμογή, εντός των προθεσμιών που τάχθηκαν, την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο, είναι, από τις 5 Δεκεμβρίου 2011, ο μόνος υπεύθυνος για την προβαλλόμενη παράλειψη του εσωτερικού του δικαίου και θα είχε έτσι τη δυνατότητα, αν το Δικαστήριο δεχόταν το επιχείρημα σχετικά με τις δυσχέρειες που αναφύονται από το γαλλικό θετικό δίκαιο, να συνεχίσει να αντλεί πλεονέκτημα από τη δική του αμέλεια. Πάντως —όπως και η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνώρισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση—, το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 περιέχει μία μεταβλητή παραπομπή στο εσωτερικό δίκαιο, υπό την έννοια ότι, ακόμη και αν οι αιτήσεις που παρελήφθησαν από το κράτος εκτελέσεως πριν από τις 5 Δεκεμβρίου 2011

25 — Βλ. σημείο 2 των προτάσεών μου.

26 — Βλ. άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', της Σύμβασης για τη μεταφορά καταδίκων.

27 — Βλ. άρθρο 3, παράγραφος 4, της Σύμβασης για τη μεταφορά καταδίκων.

28 — Όπως εξάλλου προκύπτει από την ανάλυση των μονομερών δηλώσεων των κρατών που ήσαν συμβαλλόμενα μέρη στη Σύμβαση για τη μεταφορά καταδίκων, τουλάχιστον επτά κράτη μέλη της Ένωσης έχουν επεκτείνει το περιεχόμενο του όρου «υπήκοοι», κατά την έννοια της εν λόγω Συμβάσεως, περιλαμβάνοντας σε αυτόν και όσους διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφος του κράτους εκτελέσεως ή είναι εγκατεστημένοι εκεί μόνιμα (Βασίλειο της Δανίας, Ουγγαρία, Βασίλειο των Κάτω Χωρών, Πορτογαλική Δημοκρατία, Σλοβακική Δημοκρατία, Δημοκρατία της Φινλανδίας και Βασίλειο της Σουηδίας). Εξάλλου, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας προβλέπουν τη δυνατότητα επεκτάσεως της έννοιας ανάλογα με την εκτίμηση των δεσμών που συνδέουν τον καταδικασθέντα με το οικείο κράτος.

εξακολουθούν να διέπονται από την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, τα νέα στοιχεία της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 μπορούσαν να ληφθούν υπόψη ακριβώς επειδή, μέσω της θέσεώς της σε εφαρμογή, θα είχε οδηγήσει σε τροποποίηση και προσαρμογή των εσωτερικών δικαίων των κρατών μελών.

58. Εξάλλου, νομοθετική ρύθμιση που έχει ως αποτέλεσμα να αποκλείσει, άνευ ετέρου, όλους τους πολίτες της Ένωσης που δεν έχουν τη γαλλική ιθαγένεια από το ευεργέτημα του λόγου μη εκτελέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 είναι προδήλως δυσανάλογη. Στερεί, συστηματικά, τις αρμόδιες δικαστικές αρχές από την εξουσία εκτιμήσεως των κατ' ιδίαν περιπτώσεων και εκλαμβάνει ως δεδομένη, κατά τρόπο δογματικό και μη επιδεχόμενο αντιρρήσεων, τη νομική αδυναμία εκτελέσεως της ποινής στο γαλλικό έδαφος. Πάντως, όπως προκύπτει από την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η Γαλλική Κυβέρνηση, η κατάσταση είναι περισσότερο πολύπλοκη και, ελλείψει ενιαίου νομικού πλαισίου για όλες τις περιπτώσεις με τις οποίες ενδέχεται να βρεθούν αντιμέτωπες οι δικαστικές αρχές του κράτους εκτελέσεως, είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί κατά περίπτωση το εφαρμοστέο δίκαιο, δεδομένου ότι ενδέχεται αυτό να μεταβάλλεται αναλόγως του κράτους την ιθαγένεια του οποίου έχει ο καταδικασθείς. Η νομοθετική ρύθμιση περί της οποίας πρόκειται στην κύρια δίκη είναι δυσανάλογη διότι αποκλείει a priori από το ευεργέτημα του λόγου αυτού τους καταδικασθέντες οι οποίοι θα μπορούσαν δυνητικώς να ζητήσουν, λαμβανομένων υπόψη των εφαρμοστέων κατά την υποβολή της αιτήσεώς τους κανόνων, την εκτέλεση της ποινής τους στο γαλλικό έδαφος.

59. Για όλους τους ανωτέρω λόγους, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου ότι η αρχή της απαγορεύσεως διακρίσεων που καθιερώνει το άρθρο 18 ΣΛΕΕ αντίκειται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία παρέχει τη δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος προς τον σκοπό της εκτελέσεως ποινής μόνο στην περίπτωση που ο εκζητούμενος έχει τη γαλλική ιθαγένεια και οι αρμόδιες γαλλικές αρχές δεσμεύονται να εκτελέσουν την εν λόγω ποινή.

Δ — *Επί της υποχρεώσεως σύμφωνης ερμηνείας*

60. Με την απόφαση Pupino, το Δικαστήριο έκρινε ότι «η αρχή της σύμφωνης ερμηνείας ισχύει για τις αποφάσεις-πλαίσια που εκδίδονται κατά τον τίτλο VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το αιτούν δικαστήριο, κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, καλούμενο να το ερμηνεύσει, οφείλει να το πράττει κατά το μέτρο του δυνατού υπό το πρίσμα του γράμματος και του σκοπού της αποφάσεως-πλαισίου, ώστε να επιτυγχάνει το αποτέλεσμα που επιδιώκει η απόφαση αυτή και να συμμορφώνεται έτσι με το [πρώην] άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ»[29]. Εξάλλου, «[η] υποχρέωση του εθνικού δικαστή να αναφέρεται στο περιεχόμενο της αποφάσεως-πλαισίου κατά την ερμηνεία των σχετικών κανόνων του εθνικού του δικαίου παύει να ισχύει όταν το εθνικό δίκαιο δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατά τρόπο ώστε το αποτέλεσμα να είναι συμβατό με το επιδιωκόμενο από αυτή την απόφαση-πλαίσιο. Με άλλα λόγια, η αρχή της σύμφωνης ερμηνείας δεν παρέχει έρεισμα για ερμηνεία του εθνικού δικαίου contra legem»[30].

61. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει κατά πόσον είναι δυνατή, στην εν λόγω υπόθεση, ερμηνεία σύμφωνη με την εθνική του νομοθεσία. Θα υπενθυμίσω απλώς ότι, στην περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο θεωρεί δυνατή την ερμηνεία αυτή, π.χ. ερμηνεύοντας τη φράση «γαλλικής ιθαγένειας» του άρθρου 695-24, παράγραφος 2, του γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ως περιλαμβάνουσα και τις αντίστοιχες ιθαγένειες των άλλων κρατών μελών της Ένωσης, το εν λόγω δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη τους διάφορους σκοπούς που επιδιώκει η απόφαση-πλαίσιο 2002/584, στους οποίους περιλαμβάνεται η επιτυχία της κοινωνικής επανένταξης του καταδικασθέντος, και μπορεί να εξαγάγει χρήσιμα συμπεράσματα από τα κριτήρια που διατύπωσε το

29 — Απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, C-105/03 (Συλλογή 2005, σ. I-5285, σκέψη 43).

30 — Ομοίως (σκέψη 47).

Δικαστήριο στη σκέψη 48 της αποφάσεως Kozlowski καθώς και από την εκτίμηση στη σκέψη 76 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Wolzenburg, προκειμένου να εκτιμήσει συνολικά τον συνδετικό κρίκο μεταξύ του καθού της κύριας δίκης και της γαλλικής κοινωνίας για να προσδιορίσει κατά πόσο μπορεί αυτός να αξιώσει την εκτέλεση της ποινής του στη Γαλλία.

V – Πρόταση

62. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα δύο προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το cour d'appel d'Amiens ως εξής:

«1) Τα κράτη μέλη, υπό την επιφύλαξη της ασκήσεως του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν, τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης, κατά τον καθορισμό των προϋποθέσεων από τις οποίες μπορεί να εξαρτηθεί η εφαρμογή του λόγου μη εκτελέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παραδόσεως μεταξύ των κρατών μελών, όσον αφορά τους υπηκόους άλλων κρατών μελών που διαμένουν ή κατοικούν στο έδαφός τους, υποχρεούνται να εφαρμόζουν το σημείο 6 του εν λόγω άρθρου 4 έτσι ώστε οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως να διαθέτουν τη δυνατότητα να αρνηθούν την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε προς εκτέλεση ποινής τόσο για τους δικούς τους υπηκόους όσο και για τους υπηκόους άλλων κρατών μελών που κατοικούν ή διαμένουν στο έδαφός τους, δεδομένου ότι οι εν λόγω αρχές οφείλουν να μπορούν να κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής αναλόγως των περιστάσεων της κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως.

2) Εν πάση περιπτώσει, η αρχή της απαγορεύσεως διακρίσεων που καθιερώνεται στο άρθρο 18 ΣΛΕΕ αντίκειται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία παρέχει τη δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος προς τον σκοπό της εκτελέσεως ποινής μόνο στην περίπτωση που ο εκζητούμενος έχει τη γαλλική ιθαγένεια και οι αρμόδιες γαλλικές αρχές δεσμεύονται να εκτελέσουν την εν λόγω ποινή.»